

AUTOREFERAT

1. IMIĘ I NAZWISKO

Tomasz Bochnak

tbochnak@univ.rzeszow.pl

2. POSIADANE DYPLOMY, STOPNIE NAUKOWE

1997 r. – tytuł magistra uzyskany na podstawie pracy p.t. *Metalurgia metali nieżelaznych na terenie osady z okresu wpływów rzymskich w Jakuszowicach, gm. Kazimierza Wielka*, w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego (promotor: dr hab. P. Kaczanowski).

2002 r. – tytuł doktora nauk humanistycznych uzyskany na podstawie rozprawy p.t. *Uzbrojenie ludności kultury przeworskiej w młodszym okresie przedrzymskim* na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego (promotor prof. dr hab. P. Kaczanowski).

3. PRZEBIEG PRACY ZAWODOWEJ

Od 2003 roku pracuję w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W latach 2009-2012 pełniłem funkcję Zastępcy Dyrektora Instytutu Archeologii UR, byłem też członkiem Instytutowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Od roku 2008 do chwili obecnej wchodzę w skład Rady Wydziału Socjologiczno-Historycznego UR, jako przedstawiciel pracowników niesamodzielnych.

4. WSKAZANE OSIĄGNIĘCIA WYNIKAJĄCE Z ART. 16 UST. 2 USTAWY O STOPNIACH NAUKOWYCH I TYTULE NAUKOWYM ORAZ O STOPNIACH I TYTULE W ZAKRESIE SZTUKI Z DNIA 14 MARCA 2003 ROKU (DZ. U. NR 65 POZ. 595 Z PÓŹNIEJSZYMI ZMIANAMI).

1. 2006 *Les Celtes et ses voisins septentrionaux*, [w:] M. Szabó (red.), *Celtes et Gaulois. L'archéologie face à l'histoire, Les Civilisés et les Barbares. Actes de la table ronde tenu à Budapest, 17-18 juin 2005*, , Collection Bibracte 12/3, s. 159-183.
2. 2007 *Les enclos quadrangulaires en Pologne. IVe siècle avant. J.C – IIe siècle*

- après J.C. Acta Terrae Septemcastrensis VI, 1, 2007, s. 23-40.*
3. 2009 *Srebrna głowa byka wydobyta z Sanu w Radymnie*, [w:] E. Droberjar, M. Karwowski (red.), *Archeologia Barbarzyńców 2008: powiązania i kontakty w świecie barbarzyńskim*, Materiały z IV Protohistorycznej Konferencji Sanok, 13-17 października 2008, *Archeologie der Barbaren 2008: Beziehungen und Kontakte In der barbarischen Welt*, Materialien aus der IV. Frühgeschichtlichen Konferenz in Sanok, 13.-17. Oktober 2008, Rzeszów, s. 123-143. (współautor G. Kieferling, zmarły w 2006 r. Mój udział w pracach nad artykułem oceniam na 50%).
 4. 2009/2010 *Un couteau insolite dans le dépôt de Lozna, jud. Botoșani : outil artisanal inconnue ?* [w:] I. Căndea (red.), *Tracii și vecinii lor în Anchetate. The Thracians and Their Neighbours in Antiquity*. Studia in Honorem Valerii Sîrbu, Brailă, s. 63-78.
 5. 2010 *Północna droga napływu importów celtyckich na ziemie polskie – zarys problematyki*, [w:] B. Gediga, W. Piotrowski (red.), *Rola głównych centrów kulturowych w kształtowaniu oblicza kulturowego Europy Środkowej we wczesnych okresach epoki żelaza*, Biskupin-Wrocław, s. 391-419.
 6. 2011 *Kierunki napływu celtyckich kotłów z żelaznym brzegiem jako odbicie oddziaływań latenizacyjnych w kulturze oksywskiej*, [w:] M. Fudziński, H. Paner (red.), *Między kulturą pomorską a kulturą oksywską – przemiany w okresie lateńskim*, Gdańsk, s. 57-77.
 7. 2014 *Importy celtyckie w kulturze przeworskiej i w kulturze oksywskiej na ziemiach polskich w młodszym okresie przedrzymskim. Zróżnicowanie – drogi napływu – kontekst kulturowy*. Rzeszów.

Problematyka oddziaływań kultury lateńskiej na kulturę przeworską i kulturę oksywską w młodszym okresie przedrzymskim znajduje się obecnie w centrum moich zainteresowań badawczych. Monografia p.t. *Importy celtyckie w kulturze przeworskiej i w kulturze oksywskiej na ziemiach polskich w młodszym okresie przedrzymskim. Zróżnicowanie – drogi napływu – kontekst kulturowy* stanowi podsumowanie moich studiów nad relacjami ziem polskich ze światem celtyckim w ostatnich wiekach przed Chrystusem. We wspomnianej monografii przedstawiłem zarówno zróżnicowanie poszczególnych kategorii importów, chronologię ich napływu i rozprzestrzenienie na ziemiach polskich. Najprawdopodobniej znakomita większość zabytków pochodzenia

celtyckiego trafiła na ziemie polskie w ramach wymiany handlowej. Bazę źródłową stanowi ponad 500 znalezisk typowych dla kultury lateńskiej pochodzących ze 167 stanowisk kultury przeworskiej i 45 stanowisk kultury oksywskiej. Uwzględniono ozdoby (zapinki, bransolety, paciorki i części pasa), militaria (przede wszystkim miecze i ich pochwy, ale też nieliczne groty broni drzewcowej, okucia tarcz oraz pojedyncze znaleziska toporka, kolczugi i hełmu), metalowe naczynia, narzędzia, części wozów oraz różne typy ceramiki. Ważnym zagadnieniem była kwestia identyfikacji importów, zasad wyróżniania znalezisk o proveniencji celtyckiej i tu wiele miejsca poświęcono problematyce technologii i ewentualnego transferu umiejętności technicznych. Należy zauważyć, że niektóre importy celtyckie w kulturze przeworskiej i kulturze oksywskiej były wykorzystywane odmiennie, niż na terenach macierzystych. Uwaga ta dotyczy przede wszystkim kotłów z żelaznym brzegiem, których w Celtyce używano jako naczyń kuchennych i składano do grobów wraz z utensyliami związanymi z konsumpcją, podczas gdy na terenach *Barbaricum* pełniły one rolę popielnic.

W omawianej monografii zaprezentowałem asortyment towarów lokalnej proveniencji, które mogły stanowić ekwiwalent za wspomniane importy. Część z nich mogła nie zostawić śladów uchwytnych za pomocą współczesnych metod stosowanych w archeologii, a wobec braku źródeł pisanych dotyczących relacji przedstawicieli plemion celtyckich z ludami zamieszkującymi ziemie położone na północ od Karpat, zestawienie pełnej listy takich produktów nie jest możliwe. Ekwiwalentem importów lateńskich mógł być bursztyn, ale też niewolnicy lub sól. W rozważaniach nad zróżnicowaniem towarów, którymi byliby zainteresowani kontrahenci pochodzący ze strefy oppidów do pewnego stopnia mogą być pomocne późniejsze przekazy wzmiankujące zasoby ziem położonych w dorzeczu Wisły. Niestety, w źródłach pisanych z okresu wpływów rzymskich zagadnienie to jest wzmiankowane jedynie w bardzo szczątkowy sposób i pierwsze obszerniejsze informacje na ten temat zawdzięczamy średniowiecznym autorom piszącym w języku arabskim. Wśród bogactw Europy Środkowej wymieniają oni m.in. niewolników, futra rozmaitych zwierząt, bursztyn, miód i wosk.

Problematyka relacji handlowych w młodszym okresie przedrzymskim jest ściśle związana z zagadnieniami organizacji podróży, środków transportu i przebiegu szlaków handlowych. W przypadku ziem polskich należy liczyć się z funkcjonowaniem szlaków lądowych, rzecznych i morskich. Omówiłem zagadnienia związane ze wspomnianymi drogami, uwzględniając zróżnicowanie środków transportu w świetle znalezisk archeologicznych oraz źródeł pisanych odnoszących się do okresu rzymskiego.

Zróznicowanie rozprzestrzenienia poszczególnych kategorii importów pozwoliło na wyróżnienie trzech dróg ich napływu: z południa, wzdłuż tzw. *szlaku bursztynowego*, z zachodu oraz z północnego zachodu, przy wykorzystaniu drogi morskiej. Istnienie *szlaku bursztynowego* było podnoszone w literaturze od dawna, jednak wskazanie dwóch pozostałych dróg stanowi istotne *novum*. Przesłanki przemawiające za funkcjonowaniem drogi północno-zachodniej zostały przedstawione w odrębnych artykułach, a w omawianej monografii uzupełniono je m.in. o uwagi dotyczące organizacji podróży i rozważania na temat środków podróży. Za istnieniem zachodniej drogi napływu importów celtyckich na ziemię polską przemawia rozprzestrzenienie wybranych kategorii zabytków, zwłaszcza umbr taśmowatych. Niewykluczone, że wspomniane okucia tarczy trafiły na ziemię polską za sprawą relacji o charakterze dyplomatycznym.

W pracy omówiłem też podstawowe modele wymiany handlowej, zarówno zakładające udział pośredników wyspecjalizowanych w handlu dalekosiężnym, jak i oparte na „łańcuszkowych” relacjach o charakterze lokalnym. Co istotne, zróznicowanie modeli handlu znajduje odbicie w strukturze importów lateńskich. Wydaje się, że niektóre kategorie znalezisk typowych dla kultury celtyckiej, jak noże o rękojeściach zakończonych kółkiem lub ceramika, trafiły na ziemię polską jako prywatna własność przybyszów ze strefy oppidów, podczas gdy inne, jak miecze w pochwach lub metalowe naczynia, napływały w celu zaspokojenia popytu w społecznościach lokalnych.

Relacje ludności kultury przeworskiej i kultury oksywskiej z kręgiem celtyckim nie ograniczały się tylko do napływu importów lateńskich, czy to w ramach wymiany handlowej, czy też jako darów dyplomatycznych. Czytelne są wpływy celtyckie w obrzędowości funeralnej zlatenizowanych kultur z ziem polskich. Obecność broni w grobach, rytualne gięcie i łamanie części wyposażenia znajdują analogie w Celtyce, podobnie jak specyficzna forma pochówku, jaką są obiekty czworokątne. Kolejnym nawiązaniem do kultury lateńskiej może być zwyczaj składania do grobów kości zwierząt, jakkolwiek ich skład gatunkowy wykazuje pewne odmienności. Groby szkieletowe z ziem polskich uważane są niekiedy za kolejny element zapożyczony z celtyckiej obrzędowości funeralnej, jednak w tym przypadku można wskazać szereg argumentów przemawiających przeciw tej hipotezie.

Wpływy celtyckie są też czytelne w gospodarce kultury przeworskiej i oksywskiej. Prawdopodobnie ich przejawem jest upowszechnienie żelaza, chociaż obecnie nie potrafimy wskazać dowodów na udział Celtów w rozwinięciu produkcji tego metalu na ziemiach polskich.

Przemiany kulturowe, które miały miejsce na ziemiach polskich pod koniec III wieku przed Chrystusem i które doprowadziły do wykształcenia kultury przeworskiej i oksywskiej nie są dobrze poznane, a wskazanie materiałów, które można łączyć ze wspomnianymi kulturami *in statu nascendi* jest bardzo problematyczne. Stabilizacja osadnicza i rozwój ekonomiczny kultury lateńskiej, przejawiający się m.in. w funkcjonowaniu dalekosiężnego handlu, przyczynił się do wzrostu zainteresowania Celtów terenami położonymi na północ od Karpat. Ożywienie szlaków handlowych biegnących ku Morzu Bałtyckiemu zaowocowało przemianami i powstaniem nowych jednostek kulturowych: kultury przeworskiej i oksywskiej.

Pozostałe artykuły wskazane jako osiągnięcia wynikające z art. 16 ust. 2 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 roku (Dz. U. nr 65 poz. 595 z późniejszymi zmianami) omawiają wybrane aspekty relacji ludności ziem polskich z przedstawicielami kultury lateńskiej. Poszczególne zagadnienia są prezentowane w sposób relatywnie obszerny, dzięki czemu w monografii *Importy celtyckie w kulturze przeworskiej i w kulturze oksywskiej na ziemiach polskich w młodszym okresie przedrzymskim. Zróżnicowanie – drogi napływu – kontekst kulturowy* mogłem odwołać się do swoich wcześniejszych ustaleń.

5. POZOSTAŁE PUBLIKACJE

1. 2000 *Tygle odlewnicze znalezione na terenie osady w Jakuszowicach, gm. Kazimierza Wielka stan. 2, woj. świętokrzyskie*, [w:] R. Madyda-Legutko, T. Bochnak (red.), SVPERIORES BARBARI. Księga ku czci Profesora Kazimierza Godłowskiego, Kraków, s. 81-98.
2. 2001 *Ein depot mit frühmittelalterlichen axtförmigen Eisenbarren aus Kostkowice, Fst. 2, Gde. Kroczyce, Woiw. śląskie*, Acta Archaeologica Carpathica 36, s. 39-47, (współautor J. Zagórska-Telega).
3. 2002 *Broń ludności kultury przeworskiej z młodszego okresu przedrzymskiego w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie*, Materiały Archeologiczne 33, s. 5-23.
4. 2002a *Die typochronologische Gliederung der vorrömischen Lanzenspitzen der Przeworsk-Kultur*, [w:] C. von Carnap-Bornheim, J. Ilkjær, A. Kokowski, P. Łuczkiwicz (red.), *Die Bewaffnung der Germanen und ihrer Nachbarn*

- in den letzten Jahrhunderten vor Christi Geburt. Akten der Internationalen Tagung in Nałęczów, 23. bis 25. September 1999, Lublin, s. 41-58.*
5. 2002b *Das Grab mit einem importierten Latèneschwert von Pawłowice, Gde Michałów, Kr. Jędrzejów, Acta Archaeologica Carpathica 37, s. 85-109, (współautor A. Przychodni).*
 6. 2003 *„Długie noże” w grobach kultury przeworskiej z młodszego okresu przedrzymskiego – broń czy narzędzie?, Materiały Archeologiczne 34, s. 5-18.*
 7. 2003a *Die ostalpine Axt aus Grab 20 des Gräberfeldes der Przeworsk-Kultur in Ciecierzyn, Gde. Byczyna, Acta Archaeologica Carpathica 38, s. 71-86.*
 8. 2004 *Eine Siedlung der Przeworsk-Kultur in Kryspinów, FSt. 3, Gde. Liszki, Woiw. małopolskie, Recherches Archéologiques de 1993-1998, s. 98-102. (współautor U. Margos, P. Kaczanowski)*
 9. 2004a *Zróżnicowanie typologiczne ostróg oraz bojowe zastosowanie konia w kulturze przeworskiej w młodszym okresie przedrzymskim, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego, Archeologia 1, s. 9-62,*
 10. 2004b *Rola kultury puchowskiej i grupy tynieckiej w kształtowaniu się modelu uzbrojenia kultury przeworskiej w fazie A3 młodszego okresu przedrzymskiego, [w:] J. Gancarski (red.), Okres lateński i rzymski w Karpatach polskich, Krosno, s. 261-287.*
 11. 2004-2005 *Iron Scabbard-Plate Decorated in Open Work Technique (opus interrassile). Celtic Import or Local Forgery, Anodos. Studies of the Ancient World 4-5/2004-2005, p. 25-34. (współautor K. Czarnecka).*
 12. 2005 *Kostkowice [w:] Tomczak E. (red.), Skarby ziemi wydarte. Górny Śląsk i pogranicze, Katowice, s. 102. (współautor J. Zagórska-Telega).*
 13. 2005a *Uzbrojenie ludności kultury przeworskiej w młodszym okresie przedrzymskim, Rzeszów.*
 14. 2006 *4.1 La Côme Chaudron, [w:] V. Guichard (red.), Bibracte, Centre archéologique européen, rapport annuel d'activité 2005, Glux-en-Glenne, s. 154-164. (współautor P. Goláňová).*
 15. 2006a *Die Bewaffnung der Bevölkerung der Przeworsk-Kultur in der jüngeren Eisenzeit – die zusammenfassende Darstellung einer Dissertation, Recherches Archéologiques 2006, s. 458-462.*

16. 2006b *L'état de recherches sur les dépôts d'objets métalliques du IIe Age de Fer en Pologne*, [w:] G. Bataille, J.-P. Guillaumet (red.), *Les dépôts d'objets métalliques au second âge du Fer en Europe tempérée*, Actes de la table ronde organisée par l'UMR 5594 CNRS-Culture-université de Bourgogne. Archéologie, cultures et société en Bourgogne et en France orientale. Équipe 3 : la société gauloise, Glux-en Glenne, 13-14 octobre 2004, Glux-en-Glenne, s. 165-182.
17. 2006c *Les éléments celto-daces et daces dans le bassin de la Vistule*, [w:] V. Sârbu, D. L. Vaida (red.), *Thracians and Celts. Proceedings of the International Colloquium from Bistrița*, 18-20 May 2006, Cluj-Napoca, s. 129-148. (współautor I. Florkiewicz).
18. 2006d *Panoplie de guerrier et tombe de guerrier. Problème de la pertinence des trouvailles sépulcrales (d'après des exemples de culture de Przeworsk au II-I av. J.C.)*, [w:] Acta Terrae Septemcastrensis V, 1 (Special number Bibliotheca Septemcastrensis, XVII), S. A. Luca, V. Sîrbu (red.), "The society of the living – the community of the dead", Proceedings of the 7th International Colloquium of Funerary Archaeology, Sibiu, s. 151-162.
19. 2006f *Un aperçu général de l'armement de la culture de Przeworsk aux derniers siècles avant J.-C.*, Istros 13, s. 95-118.
20. 2006g *Uzbrojenie na ziemiach polskich w czasach dominacji celtyckiej (IV-I w. przed Chr.)*, Z Otchłani Wieków, Broń i wojsko w archeologicznym obiektywie, s. 47-59.
21. 2006h *Early Circular Umbones of the Przeworsk Culture. The Role of Local Tradition and Celtic Influences on the Diversity of Metal Parts of Shields at the Beginning of the Late Pre-Roman Period*, Analecta Archaeologica Ressoviensia 1, s. 161-194.
22. 2006i *Wyniki badań wykopaliskowych na celtyckim oppidum Mont Beuvray/Bibracte (dep. Saône-et-Loire i Nièvre), w sektorach Côme Chaudron i Champlain, w roku 2005*, MSROA 27, s. 267-280 (współautor J.-P. Guillaumet, L. Dhennequin, P. Goláňová, D. Mölders).
23. 2007 *4.1. Fouille du secteur de la Côme Chaudron*, [w:] V. Guichard (red.), *Bibracte, Centre archéologique européen, rapport annuel d'activité 2006*, Glux-en-Glenne, s. 104-114. (współautor J.-P. Guillaumet, P. Goláňová).

24. 2007a *Les Celtes en Pologne. Aperçu général*, Mélanges d'Ecole Française de Rome 119/1 - 2007, s. 25-40.
25. 2007b *Les couteaux « celtiques » avec manche muni d'un anneau de suspension dans la culture de Przeworsk*, Istros 14, s. 297-320.
26. 2007c *L'umbo à pointe centrale d'Alise-Sainte-Reine (Côte-d'Or) dans son contexte d'Europe centrale et septentrionale*, Antiquités Nationales 2006-2007, s. 67-76.
27. 2007d *Wyniki badań wykopaliskowych na oppidum Mont Beuvray/Bibracte (sektory Côte Chaudron i Champlain) w roku 2006*, MSROA 28, s. 141-158. (współautor J.-P. Guillaumet, L. Dhennequin, F. Egloff, P. Goláňová).
28. 2007e *Wyniki prac konserwatorskich przy srebrnych częściach ołtarza z Kaplicy Zygmuntowskiej Katedry Wawelskiej*, Studia Waweliana 13/14, s. 134-139. (współautor W. Bochnak).
29. 2008 *Fouille du secteur de la Côte Chaudron*, [w:] *Bibracte, Centre archéologique européen, rapport annuel d'activité 2007*, Glux-en-Glenne, s. 85-116 (współautor J.-P. Guillaumet, L. Dhennequin, P. Golaňová).
30. 2008a *Repas des vivants et viatique des morts – à propos de la présence des os d'animaux dans les habitats et dans les nécropoles de la culture de Przeworsk à la période préromaine*, [w:] V. Sîrbu, R. Ștefănescu (red.), *Funerary Practices in Central and Eastern Europe (10th c. BC – 3rd c. AD)*, Proceedings of the 10th International Colloquium of Funerary Archaeology, Tulcea, 10th – 12th of October 2008, Brăila, s. 41-52. (współautor G. Młynarski).
31. 2008b *Tête de bovidé en argent draguée dans la rivière San à Radymno (Pologne): un chef d'oeuvre inconnu de l'art celto-thrace?*, [w:] D. Gergova (red.), PHOSPHORION. Studia in Honorem Mariae Čičikova, Sofia, s. 368-381. (współautor G. Kieferling).
32. 2008c *Wyniki badań wykopaliskowych zespołu pracowni rzemieślniczych Côte Chaudron na terenie oppidum Bibracte (Mont Beuvray, departamenty Nièvre i Saone-et-Loire), w roku 2007*, MSROA 29, s. 215-228 (z J.-P. Guillaumet, L. Dhennequin, P. Goláňová).
33. 2009 *Die Militaria der vorrömischen Eisenzeit aus dem Archiv von Józef*

Kostrzewski, *Barbaricum* 8, s. 7-32.

34. 2010 *I-2. Le quartier artisanal de la Côme Chaudron*, [w:] V. Guichard (red.), *Bibracte, Centre archéologique européen, rapport annuel d'activité 2009*, Glux-en-Glenne, s. 71-95. (współautor P. Goláňová).
35. 2010a *Brązowy aerofon z Malborka: Lituus, carnyx czy olifant?* [w:] A. Urbaniak, R. Prochowicz, M. Levada, J. Schuster (red.), *Terra Barbarica, Monumenta Archeologia Barbarica, Series Gemina, II*, Łódź –Warszawa, s. 179-196. (współautor P. Frankowski).
36. 2010b *La Porte de Moravie : un point obligé sur la « route de l'ambre »*, [w:] J.-P. Le Bihan, J.-P. Guillaumet (red.), *Routes du monde et passages obligés de la Protohistoire au haut Moyen Âge*, Actes du colloque international d'Ouessant, 27 et 28 septembre 2007 Quimper, s. 161-180. (współautor P. Goláňová).
37. 2010c *L'armement dans les tombes féminines à l'âge du Fer en Pologne*, [w:] *The weaponry and the combat or parade gear – marks of the prestige and social status in the tombs of the Bronze and Iron Ages*, Proceedings of the 12th International Colloquium of Funerary Archaeology, Brăila, 22nd-24th October 2010, Istros 16, Brăila, 13-36.
38. 2010d *Les fourreaux chagrínés en Pologne*, [w:] L. Borhy (red.), *Studia Celtica Classica et Romana Nicolae Szabó septuagesimo dedicata*, , Budapest, s. 55-63.
39. 2010e *L'itinéraire maritime et fluvial entre la Celtique occidentale et le bassin de la Vistule : une route méconnue du Second âge du Fer ?*, [w:] J.-P. Le Bihan, J.-P. Guillaumet (red.), *Routes du monde et passages obligés de la Protohistoire au haut Moyen Âge*, Actes du colloque international d'Ouessant, 27 et 28 septembre 2007, Quimper, s. 251-272.
40. 2011 *Fouilles dans le quartier de la Côme Chaudron*, [w:] V. Guichard (red.) *Programme de recherches sur le Mont Beuvray. Rapport annuel 2011 ; Rapport triennal 2009-2011*, Glux-en-Glenne, 31-62.
41. 2011 *I-3.1. Nouvelles observations de terrain à la Côme Chaudron*, [w:] V. Guichard (red.), *Rapport annuel d'activité scientifique du Centre archéologique du Mont Beuvray 2010*, Glux-en-Glenne, s. 111-130. (współautor P. Goláňová).

42. 2011a [recenzja] *Georges Depeyrot, Le numéraire celtique, I, La Gaule du Sud-Est, Moneta 27, Wetteren 2002, 208 pp., 5 tables with drawings, 7 tables with photographs ; Le numéraire celtique, II, La Gaule des monnaies à la croix ; Moneta 28, Wetteren 2002, 264 pp., 10 tables; Le numéraire celtique III, De l'Atlantique aux Arvernes, Moneta 36, Wetteren 2004, 256 pp., 6 tables with drawings, 8 tables with photographs ; Le numéraire celtique, IV, Bituriges, Éduens, Séquanes, Lingons, Moneta 41, Wetteren 2004, 336 pp., 10 tables with drawings, 7 tables with photographs, Notae Numismaticae, Zapiski Numizmatyczne 6, s. 175-178.*
43. 2011c *The Eastern Celts In the North, [w:] M. Guštin, M. Jevtić (red.), The Eastern Celts. The Communities between the Alps and the Black Sea, Koper-Beograd, s. 13-17.*
44. 2012 *Interregional and multidirectional contacts of local elites: a case of scabbards with crossbars decorated with three or more S-figures in northern Poland, Archaeologia Baltica 18, 53-76. (współautor P. Harasim).*
45. 2012a *II-1. La Côme Chaudron (intervention 736), [w:] Bibracte, programme de recherche sur le Mont Beuvray. Rapport annuel 2012, Synthèse. Glux-en-Glenne, s. 17-39 (współautor P. Golanová, G. Hamm).*
46. 2012b *Nieznane przedstawienie tarczy na ceramice kultury pomorskiej ze zbiorów Fundacji Książąt Czartoryskich w Krakowie, [w:] Blajer W. (red.) Peregrinationes Archaeologica in Asia et Europa Ioanni Chochorowski dedicatae, Kraków, s. 71-75, (współautor A. Bochnak).*
47. 2012c *Telița-Edirlen : une cite getique au nord de la Dobroudja, Tulcea, 2012, Lower Danube Prehistory – 50 Years of Excavation at Babadag, Peuce serie nouă X, Supplementum 1, s. 55-56. (współautor V. Sîrbu, G. Jugănaru, D. Ștefan, M.-M. Ștefan, R. Asăndoaie).*
48. 2013 *Bricoler, [w:] Petit Guillaumet illustré, Glux-en-Glenne, s. 34, 35.*
49. 2013a *The necropolis from Telita-Celic Dere (6th-3rd c. BC), Tulcea County, Romania. The study case of Tumulus 44, [w:] Sîrbu V., Ștefănescu R (red.), The Thracians and their Neighbor in the Bronze and Iron Ages. Proceedings of the 12th International Congress of Thracology, Târgoviște 10th-14th September 2013 “Necropolises, Cult places, Religion, Mythology”- Vol. II. Brașov, s. 347-372. (współautor V. Sîrbu, M.-M. Ștefan, D. Ștefan,*

G. Jugănaru).

50. 2013b *Tombe féminine et tombe masculine dans la culture de Przeworsk: cas typiques et particularités*, Mousaios 18, s. 279-304 (współautor K. Bujarska).
51. 2013c *Un mormănt feminin bogat de la Zabłotce, situl 27 – mărturie a contactelor transcarpatice în prima epocă a fierului / Une tombe féminine riche de Zabłotce, site 27 – témoignage des contacts transcarpathiques au Ier âge du Fer*, Istros 19, s. 178-215. (współautor A. Bajda-Wesołowska, M. Hozer).

w druku *Przyczyny zaniku ceramiki toczonej na ziemiach polskich w początkach I w. po Chr. – zapomniany sekret, uwarunkowania społeczno-psychologiczne czy czynniki ekonomiczne?*, WA 64.

w druku *La Tène and Przeworsk strap shield bosses from Poland*, [w:] S. Crawford, K. Ulmschneider, Ch. Gosden (red.), *Celtic Art in Europe*. In honour of Professor Vincent Megaw. Oxford.

w druku *Broń z młodszego okresu przedrzymskiego w zbiorach Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego*, [w:] R. Madyda-Legutko, J. Rodzińska-Nowak (red.), *Honoratissimum assensus genus est armis laudare*. Księga pamiątkowa Profesora Piotra Kaczanowskiego, Kraków.

w druku *„Jerzy Okulicz pinxit“ - kielzno z grobu kultury przeworskiej z Malkowic, pow. staszowski*, [w:] B. Kontny, W. Nowakowski (red.), *Księga Pamięci Profesora Jerzego Okulicz-Kozaryna*, Barbaricum 10, Warszawa (współautor J. Warowna).

w druku *Importations laténiennes dans les dépôts funéraires en Pologne: similitudes et différences par rapport au monde celtique*, [w:] G. Bataille, J. Kaurin, S. Marion (red.), *Décrire, analyser, interpréter les pratiques de dépôts*. Actes du colloque tenu à Glux-en-Glenne le 2-3.02.2012, Revue Archéologique de l'Est.

w druku *Un nouveau regard sur la laténisation du bassin de la Vistule*, [w:] M. Szabó, D. Vitali (red.), *Celtes de l'Ouest, Celtes de l'Est*. Etudes en honneur de Jean-Paul Guillaumet, Budapest-Dijon.

6. OMÓWIENIE POZOSTAŁYCH OSIĄGNIĘĆ NAUKOWO-BADAWCZYCH

Pierwszym analizowanym przeze mnie problemem badawczym było zagadnienie metalurgii metali nieżelaznych w kulturze przeworskiej na przykładzie materiałów z osady w Jakuszowicach, pow. kazimierski, stan. 2. Tematyce tej była poświęcona moja praca magisterska. Wspomniana problematyka była słabo rozpoznana, a większość literatury dotyczącej metalurgii brązu w epoce żelaza nie była dostępna w Polsce. Pokłosiem pracy magisterskiej był artykuł poświęcony znaleziskom tygli z Jakuszowic (poz. nr 5.1 w załączonym wykazie publikacji), a zagadnienia technologiczne, zwłaszcza związane z metalurgią, do dziś zajmują istotne miejsce w moich badaniach.

Kolejnym tematem moich badań było uzbrojenie ludności kultury przeworskiej w młodszym okresie przedrzymskim. Podczas studiów doktoranckich byłem głównym wykonawcą grantu promotorskiego p.t. „Uzbrojenie ludności kultury przeworskiej w młodszym okresie przedrzymskim” (nr 1 H01H 001 19), i temu zagadnieniu była poświęcona moja rozprawa doktorska. Na podstawie rozprawy przygotowałem książkę oraz kilka artykułów podejmujących poświęconych problematyce militariów kultury przeworskiej. Zaproponowane we wspomnianej dysertacji podziały typologiczne poszczególnych kategorii uzbrojenia zostały zaakceptowane przez badaczy zajmujących się młodszym okresem przedrzymskim.

Po obronie pracy doktorskiej kontynuowałem badania nad uzbrojeniem używanym na ziemiach polskich w ostatnich wiekach przed Chrystusem, przy czym rozszerzyłem swe zainteresowania również na materiały kultury oksywskiej. Tematyka ta pozostaje jednym z głównych podejmowanych przeze mnie problemów badawczych, co znajduje odbicie w publikacjach.

W latach 2004-2005, wraz z Anną Bochnak i Anną Stelmach, skatalogowałem i opracowałem zgodnie z wytycznymi obowiązującymi w Muzeum Narodowym w Krakowie zbiór zabytków pradziejowych z kolekcji Muzeum Książąt Czartoryskich. Zbiór ten liczy 519 zabytków z epoki kamienia, brązu i żelaza, pochodzących przede wszystkim z ziem polskich, a gromadzonych w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XIX w. przez księcia Władysława Czartoryskiego. Opracowanie wspomnianej kolekcji zaowocowało publikacją jednego artykułu (poz. 5.46), natomiast w przyszłości przewidziane jest wydanie kompletnego katalogu.

Zagadnienia związane z metalurgią epoki żelaza, którym poświęciłem pracę magisterską, w dalszym ciągu zajmują ważne miejsce w mojej działalności naukowej.

Dzięki nawiązanym przeze mnie kontaktom, od 2005 roku z ramienia Instytutu Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego (IA UR) prowadzę coroczne prace wykopaliskowe w obrębie kompleksu pracowni brązowniczych, kowalskich i emalierskich na celtyckim stanowisku Mont-Beuvray we Francji, identyfikowanym jako starożytne oppidum *Bibracte*. Obecnie stanowisko archeologiczne wraz z położonym u stóp wzgórza muzeum i nieodległym centrum badawczym tworzy *Bibracte-Centre archéologique européen*; ważne centrum naukowe, jeden z kluczowych ośrodków badań nad kulturą celtycką. Początkowo pracująca na Mont Beuvray ekipa Instytutu Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego wchodziła w skład międzynarodowego zespołu koordynowanego przez prof. J.-P. Guillaumeta (UMR 5594, Dijon), a od 2009 roku, wraz z dr P. Goláňovą z Uniwersytetu Masaryka w Brnie, prowadzimy badania samodzielnej ekipy polsko-czeskiej. Regularnie uczestniczę w konferencjach sprawozdawczych *Bibracte-Centre archéologique européen*, jako współautor publikuję wyniki kolejnych kampanii wykopaliskowych (poz. nr 5.14, 22, 23, 27, 29, 32, 34, 40, 41, 45), a obecnie jestem członkiem zespołu przygotowującego monografię poświęconą zespołom pracowni metalurgicznych badanych w latach 2000-2011.

Innym obszarem moich badań pozostają relacje kulturowe świata dackiego z terenami położonymi na północ od Karpat, przede wszystkim z terenami południowo-wschodniej Polski. Część znalezisk z ziem polskich można wiązać zarówno ze światem celtyckim, jak i kręgiem dackim, zatem moje dociekania musiały częściowo uwzględnić sytuację kulturową na południu Europy. Ich odzwierciedleniem pozostają prace poświęcone wpływom dackim w Polsce oraz omawiające znaleziska znajdujące analogie nad dolnym Dunajem (poz. nr 4.3, 4 oraz 5.17, 31, 51). Moje zainteresowania kręgiem dackim przełożyły się też na aktywną działalność terenową. W latach 2008, 2009 oraz 2011-2013 wraz z grupą studentów IA UR uczestniczyłem w badaniach kompleksu osadniczego w dolinie rzeki Telița, jud. Tulcea w Rumunii. Jako przedstawiciel IA UR wchodzę w skład zespołu badawczego złożonego z pracowników Muzeul Brăilei, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Asociația de Studii pentru Arheologie Funerară, SC Digital Domain SRL București i kierowanego przez prof. Valeriu Sîrbu z Muzeul Brăilei. Wspomniany kompleks osadniczy składa się z birtualnej nekropoli płaskiej i kurhanowej, osady otwartej (stanowiska Telița-Celice Dere) oraz ufortyfikowanej osady wyżynnej pełniącej najprawdopodobniej funkcję refugium (stan. Telița-Edirlen). Wspomniane badania są regularnie opisywane w sprawozdaniach składanych odpowiednim służbom konserwatorskim, a pierwsze wyniki zostały opublikowane (poz. nr 5. 47, 49).

Reasumując, moja działalność naukowa obejmuje obecnie cztery częściowo ząębające się zagadnienia: oddziaływania kultury lateńskiej na ziemiach polskich, przejawiające się zarówno w kulturze materialnej jak i duchowej, oraz metalurgię metali nieżelaznych w ostatnich wiekach przed Chrystusem, militaria kultur zlatenizowanych na ziemiach polskich ze szczególnym uwzględnieniem importów celtyckich, a także relacje ziem polskich z terenami zajętymi przez krąg dacki.

Jestem autorem bądź współautorem 58 publikacji (w tym dwóch pozycji książkowych), przy czym po obronie doktoratu ukazały się 53 pozycje (sześć z nich stanowiło rozwinięcie tez rozprawy doktorskiej). Kolejne sześć artykułów zostało złożonych do druku i obecnie czeka na publikację. Brałem czynny udział w 30 konferencjach (w tym 29 po obronie doktoratu), a większość przedstawianych tam wystąpień ukazała się drukiem.

Moje plany na przyszłość są związane z kontynuacją badań wykopaliskowych na stanowiskach Mont-Beuvray oraz w dolinie rzeki Telią. Oba te przedsięwzięcia mają zakończyć się publikacjami o charakterze monograficznym. Ponadto przewiduję kontynuację badań nad młodszym okresem przedrzymskim na ziemiach polskich. Na uwagę zasługują tu dwa kolejne problemy badawcze: napływ najstarszych importów prowincjonalnorzymskich oraz zagadnienie schyłku młodszego okresu przedrzymskiego i przeżywania się niektórych typowych dlań zjawisk w początkach okresu wpływów rzymskich.

7. UDZIAŁ W KONFERENCJACH

7.1. Wygłoszenie referatów na międzynarodowych i krajowych konferencjach:

1. 1999 Konferencja *Die Bewaffnung der Germanen und ihrer Nachbarn in den letzten Jahrhunderten vor Christi Geburt*, Naęczów. Referat *Die typochronologische Gliederung der vorrömischen Lanzenspitzen der Przeworsk-Kultur*.
2. 2004 Konferencja *Les dépôts d'objets métalliques au second âge du Fer en Europe tempérée*, Glux-en-Glenne. Referat *L'état de recherches sur les dépôts d'objets métalliques du IIe Age de Fer en Pologne*.
3. 2004 Konferencja *Okres lateński i rzymski w Karpatach polskich*, Krosno. Referat *Rola kultury puchowskiej i grupy tynieckiej w kształtowaniu się modelu uzbrojenia kultury przeworskiej w fazie A3 młodszego okresu przedrzymskiego*.

4. 2005 Konferencja *Celtes et Gaulois. L'archéologie face à l'histoire, Les Civilisés et les Barbares*, Budapeszt. Referat *Les Celtes et ses voisins septentrionaux*.
5. 2005. Konferencja *Arms and armour through the ages (From the Bronze Age to the Late Antiquity)*, Modra Harmónia. Referat *Iron Scabbard-Plate Decorated in Open Work Technique (opus interrasile). Celtic Import or Local Forgery*, (z K. Czarnecką).
6. 2005 Konferencja *Conseil annuel d'activité scientifique du Centre archéologique du Mont Beuvray*. Referat *La Côme Chaudron* (z J.-P. Guillaumet, L. Dhennequin, P. Goláňová).
7. 2006 Konferencja *Thracians and Celts*, Bistrița. Referat *Les éléments celto-daces et daces dans le bassin de la Vistule* (z I. Florkiewicz).
8. 2006 Konferencja *The society of the living – the community of the dead – 7th International Colloquium of Funerary Archaeology*. Referat *Panoplie de guerrier et tombe de guerrier. Probleme de la pertinence des trouvailles sépulcrales (d'après des exemples de culture de Przeworsk au II-I av. J.C.)*.
9. 2006 Konferencja *Conseil annuel d'activité scientifique du Centre archéologique du Mont Beuvray*, Glux-en-Glenne. Referat *Fouille du secteur de la Côme Chaudron*. (z J.-P. Guillaumet, L. Dhennequin, P. Goláňová)
10. 2007 Konferencja *Routes du monde et passages obligés de la Protohistoire au haut Moyen Âge*, Ouessant. Referat *La Porte de Moravie : un point obligé sur la « route de l'ambre* (z P. Goláňová).
11. 2007 Konferencja *Routes du monde et passages obligés de la Protohistoire au haut Moyen Âge*, Ouessant. Referat *L'itinéraire maritime et fluvial entre la Celtique occidentale et le bassin de la Vistule : une route méconnue du Second âge du Fer ?*
12. 2007 Konferencja *Conseil annuel d'activité scientifique du Centre archéologique du Mont Beuvray*, Glux-en-Glenne. Referat *Fouille du secteur de la Côme Chaudron*. (z J.-P. Guillaumet, L. Dhennequin, P. Goláňová).
13. 2007 Konferencja *The Next Generation – Traditionen und Perspektiven der archäologischen Kaiserzeitforschung in Deutschland und Polen*, Berlin. Referat *Die Militaria der vorrömischen Eisenzeit aus dem Archiv von Józef Kostrzewski*.
14. 2007 Konferencja *Funerary practices in Europe, before and after the Roman conquest (3rd century BC-3rd century AD)*, 9th International Colloquium of Funerary Archaeology, Sibiu. Referat *Les enclos quadrangulaires en Pologne. IVe siècle avant. J.C – IIe siècle après J.C.*

15. 2007 Konferencja *Nouvelles perspectives de recherches sur les âges du fer en Europe. Rencontres internationales des jeunes chercheurs*. Glux-en-Glenne. Poster *Les réparations des armes à la période préromaine en Pologne*.
16. 2008 Konferencja *Conseil annuel d'activité scientifique du Centre archéologique du Mont Beuvray*, Glux-en-Glenne. Referat *la Côte Chaudron* (z J.-P. Guillaumet, P. Goláňová).
17. 2008 Konferencja *Funerary Practices in Central and Eastern Europe (10th c. BC – 3rd c. AD), 10th International Colloquium of Funerary Archaeology*, Tulcea. Referat *Repas des vivants et viatique des morts – à propos de la présence des os d'animaux dans les habitats et dans les nécropoles de la culture de Przeworsk à la période préromaine*. (z G. Młynarskim).
18. 2008 *IV Protohistoryczna Konferencja « Archeologia Barbarzyńców » : Powiązania i kontakty w świecie barbarzyńskim*, Sanok. Referat *Srebrna głowa byka wydobyta z Sanu w Radymnie*.
19. 2009 Konferencja *Dziesięciolecie Instytutu Archeologii UR*, Rzeszów. Referat *„Trakowie, Celtowie, Germanie - zagraniczne badania Instytutu Archeologii (Rumunia, Austria, Francja, Czechy)* (z A. Reszczyńską)
20. 2009, Konferencja *Conseil annuel d'activité scientifique du Centre archéologique du Mont Beuvray*, Glux-en-Glenne. Referat *Le quartier artisanal de la Côte Chaudron* (z P. Goláňová).
21. 2010 Konferencja *Rola głównych centrów kulturowych w kształtowaniu oblicza kulturowego Europy Środkowej we wczesnych okresach epoki żelaza*, Biskupin. Referat *Północna droga napływu importów celtyckich na ziemię polskie – zarys problematyki*.
22. 2010 *XXVI Konferencja Sprawozdawcza Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego*, Rzeszów, Referat *Badania Fundacji Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego na trasie autostrady A4* (z A. Pelisiakiem i M. Florkiem).
23. 2010 Konferencja *The weaponry and the fighting or parade gear – marks of the prestige and social status in the tombs of the Bronze and Iron Ages, 11th International Colloquium of Funerary Archaeology*, Brăila. Referat *L'armement dans les tombes féminines à l'âge du Fer en Pologne*.
24. 2010 Konferencja *Między kulturą pomorską a kulturą oksywską – przemiany w okresie lateńskim*, Gdańsk. Referat *Kierunki napływu celtyckich kotłów*

z żelaznym brzegiem jako odbicie oddziaływań latenizacyjnych w kulturze oksywskiej.

25. 2011 Konferencja *People at the Crossroads of Space and Time (Footmarks of Societies in Ancient Europe)*, Kłajpeda. Referat *Interregional & multidirectional contacts of local elites: the case of triple-S ornamented sheaths in Northern Poland* (z P. Harasimem).
26. 2012 Konferencja *Conseil annuel d'activité scientifique du Centre archéologique du Mont Beuvray*, Glux-en-Glenne. Referat *La Côme Chaudron (intervention 736)*, (z P. Golanová i G. Hamm).
27. 2012 Konferencja *Lower Danube Prehistory – 50 Years of Excavation at Babadag*, Tulcea. Referat *Telița-Edirlen : une cite getique au nord de la Dobroudja* (z V. Sîrbu, G. Jugănaru, D. Ștefan, M.-M. Ștefan, R. Asăndoaie).
28. 2012 Konferencja *Bronze and Iron Ages Graves from Eurasia: Gender between Archaeology and Anthropology, 12th International Colloquium of Funerary Archaeology* Buzău. Referat *Tombe féminine et tombe masculine dans la culture de Przeworsk: cas typiques et particularités* (z K. Bujarską).
29. 2012 Konferencja *Décrire, analyser, interpréter les pratiques de dépôts*. Glux-en-Glenne. Referat *Importations laténiennes dans les dépôts funéraires en Pologne: similitudes et différences par rapport au monde celtique*.
30. 2013 *12th International Congress of Thracology*, Târgoviște. Referat *The necropolis from Telita-Celic Dere (6th-3rd c. BC), Tulcea County, Romania. The study case of Tumulus 44*. (z V. Sîrbu, M.-M. Ștefan, D. Ștefan, G. Jugănaru).

8. PRACA DYDAKTYCZNA

Podczas studiów doktoranckich w IA UJ przez jeden rok prowadziłem ćwiczenia dla studentów III roku archeologii powszechnej, ponadto w innych latach prowadziłem po kilka godzin zajęć dla studentów archeologii powszechnej i historii. Byłem też kilkakrotnie opiekunem studentów podczas badań terenowych i wykopaliskowych.

Od marca 2003 roku jestem zatrudniony jako adiunkt w IA UR, gdzie regularnie prowadzę zajęcia teoretyczne i terenowe dla studentów studiów licencjackich i magisterskich. Prowadziłem wykłady, konwersatoria, ćwiczenia, proseminaria, jak również seminaria licencjackie i magisterskie oraz recenzowałem prace pisane pod kierunkiem innych prowadzących. Przez dwa lata miałem też zajęcia w ramach

ogólnowydziałowego seminarium organizowanego przez Wydział Socjologiczno-Historyczny. Od 2003 roku jestem opiekunem Koła Naukowego Studentów Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Byłem promotorem dziesięciu ukończonych prac licencjackich i sześciu ukończonych prac magisterskich oraz recenzentem kilkunastu prac licencjackich i kilkunastu prac magisterskich (w tym jednej przygotowanej w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego pod opieką prof. dr hab. M. Mączyńskiej). Obecnie na moim seminarium magisterskim znajduje się troje studentów I roku magisterskich studiów uzupełniających.

Od 2012 roku jestem promotorem pomocniczym rozprawy doktorskiej przygotowywanej w IA UR pod kierunkiem prof. dr. hab. S. Czopka.

Prowadziłem pojedyncze wykłady dla studentów archeologii w Bolonii i w Dijon (łącznie ok. 15 godzin) oraz dla doktorantów archeologii w ramach międzynarodowego seminarium doktorskiego Ecole européenne de Protohistoire de Bibracte.

9. PRACA EDYTORSKA I RECENZOWANIE PUBLIKACJI W CZASOPISMACH MIĘDZYNARODOWYCH I KRAJOWYCH

9.1.

Byłem współredaktorem tomu *SUPERIORES BARBARI – Księgi ku czci Profesora Kazimierza Godłowskiego*, Kraków, 2000 (z R. Madydą-Legutko).

9.2

Byłem recenzentem artykułu przyjętego do publikacji w czasopiśmie *Archeologia Baltica* (2013) oraz recenzentem odrzuconego artykułu do periodyku *Notae Numismatisae – Zapiski Numizmatyczne* (2013).

10. UDZIAŁ W KOMITETACH REDAKCYJNYCH CZASOPISM ZABRANICZNYCH

brak

11. STYPENDIA NAUKOWE I WYJAZDY STUDYJNE (1-2 TYGODNIE)

11.1. Stypendia:

1996 dwumiesięczne stypendium Rządu Republiki Francuskiej we Francji (Musée des Antiquités Nationales w St. Germain-en-Laye oraz w l'Institut d'Anthropologie d'Université de Rennes w Rennes).

2006-2007 roczne stypendium typu post-doc Regionu Burgundii (UMR 5594, Dijon, Bibracte – Centre archéologique européen w Glux-en-Glenne).

11.2. Wyjazdy studyjne:

2000-2013 – coroczne pobyty studyjne we Francji (Glux-en-Glenne, Saint Germain-en-Laye).

2007 – pobyt studyjny w Niemczech (Moguncja).

2008 – pobyt studyjny we Włoszech (Bologna).

12. CZŁONKOSTWO W MIĘDZYNARODOWYCH I KRAJOWYCH ORGANIZACJACH I TOWARZYSTWACH NAUKOWYCH ORAZ RADACH NAUKOWYCH:

1. Członek XXX Komisji International Union for Prehistoric and Protohistoric Studies (IUSPP/UISPP): Mortuary Practices in Prehistory and Protohistory (od 2007 r.).

2. *Chercheur associé étranger* (stowarzyszony badacz z zagranicy) w ekipie ARTeHIS "Archéologie-Terre-Histoire-Sociétés", Société gauloise, romanisation, sociétés impériales, Université de Bourgogne-CNRS-Culture (wcześniej UMR 5594, équipe 3, « La société gauloise en Europe moyenne »).

3. Członek Association of Thracian Studies, stowarzyszenia powołanego podczas XII Międzynarodowego Kongresu Trakologicznego, który miał miejsce we wrześniu 2013 r. w Târgoviște w Rumunii (od 2013 r.).

13. POPULARYZACJA NAUKI

W latach 1995-1999 podejmowałem zlecenia w Muzeum Archeologicznym w Krakowie, przygotowując wystawy czasowe oraz oprowadzając po nich grupy zorganizowane.

Kilkukrotnie miałem wykłady na spotkaniach z cyklu *Colloquium Barbaricum* organizowanych przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego oraz przedstawiałem prelekcje w Muzeum Narodowym w Krakowie i w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie.

Ponadto od kilku lat prowadzę zajęcia na Uniwersytecie Dzieci w Krakowie oraz okazjonalnie przedstawiam prelekcje na temat archeologii w szkołach rzeszowskich oraz w rejonie Rzeszowa (Głógów Małopolski). W minionych latach prowadziłem podobne prelekcje w rejonie podkrakowskim (Świątyniki Górne) i na Kielecczyźnie (Korytnica, Sobowice, Brzegi).

